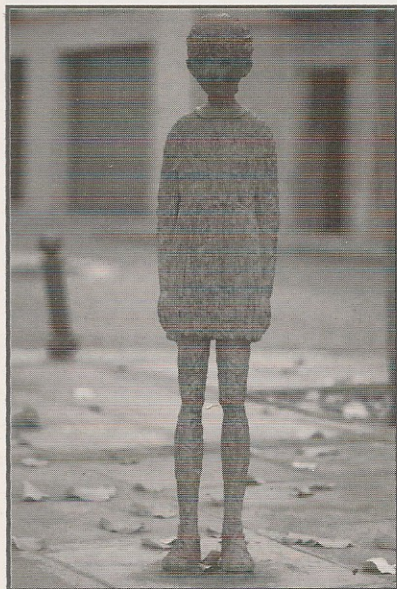
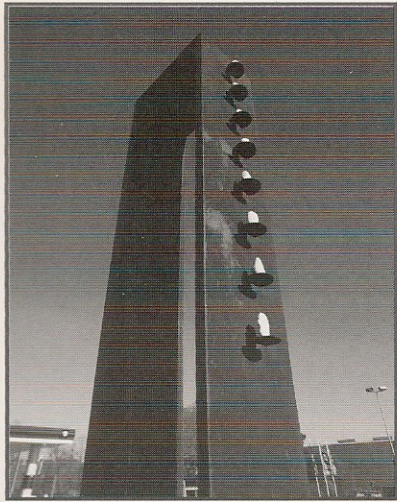
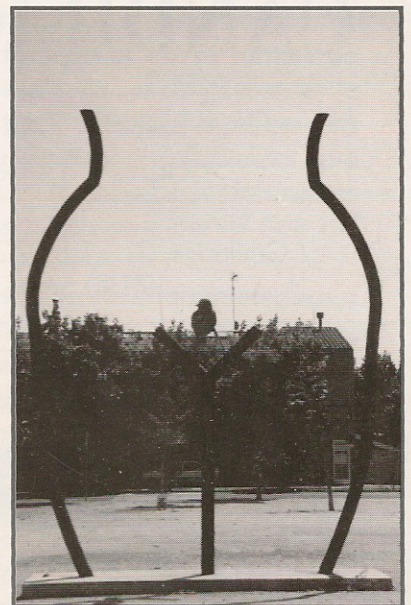

la faRga

revista de Salt

SALT:
escultures i paisatge urbà

ANY XX - NÚM. 175 - AGOST 1999 - PREU: 300 PTA.

Eleccions 99

El 13 de juny passat es van celebrar les eleccions municipals i les del Parlament Europeu.
Els resultats al nostre poble foren:

Municipals

CIU	3.397	8 regidors
ERC	756	2 regidors
EUA	605	1 regidor
Independents per Salt / IC	549	1 regidor
PSC	3.102	8 regidors
PP	596	1 regidor
PI	114	0 regidors

Parlament Europeu

CIU	3.144
ERC	692
EUA	322
IC	263
PSC	3.019
PP	934
PI	61
Altres	459

En total hi va haver 36 candidatures.

Com a conseqüència d'aquests resultats, a nivell municipal, es va formar el Pacte de Govern Municipal entre CIU i ERC, el qual facilità el nomenament de Jaume Torramadé, CIU, com a nou alcalde de Salt. I va prendre possessió del càrrec el 3 de juliol. Enhorabona.

SNACK - BAR CANDILEJAS

- Gran assortit d'entrepans
- Tapes variades

c/ Guillerries, 21 - Tel. 972 23 51 46
17190 SALT

ESCOLA DE MÚSICA BESCANÓ

- INICIACIÓ A LA MÚSICA
- SOLFEIG (tots els nivells)
- PIANO D'INICIACIÓ fins a 8è
- HARMONIA • ACÚSTICA
 - CONJUNT CORAL
 - CLASSES D'ADULTS
- GUITARRA (no cal solfeig) - FLAUTA

c/ Coromina, 33 - Tel. **972 44 28 66**

auto sport

VEHICLES TOT TERRENY

TOTES LES MARQUES 4x4

SERVEI: SPORT GARATGE

Passeig Marquès de Camps, 1-3 - Tel. 972 23 78 83 - 17190 SALT

ANY XIX/NÚM. 177
AGOST 1999

PORTADA: SALT, escultures i paisatge urbà
Carles Terribas

LA FARGA/ Revista de Salt

EDITA/ Casal de Jubilats de Salt

DIRECCIÓ i COORDINACIÓ/

M. Helena Romagós i Ma. Àngels Mir

CONSELL DE REDACCIÓ/ Guillem Terribas i Roca, Lluís Mateu i Riera, Joan Boada i Reig, Jaume Bosch i Termes, Agapit Alonso i Pont, M. Helena Romagós i Ribot, Ricard Giménez i Camins, M. Àngels Mir i Casas, Lluís Rovira i Pato, Gerard Carreras i Comas, Antoni Romero i Soler, Ferran Màrquez i Morgade, Benet Galí i Johera, Helena Olivella, Alicia Vila, Guillem Molla i Miquel Àngel Macias.

COL.LABORACIÓ HABITUAL/ Salvador Sunyer i Casadevall, Jordi Soler i Quim Pla.

COMPAGINACIÓ/ Xarri Terribas i Roca

CORRECCIÓ i ESTIL/ Toni Ruscalleda

FOTOGRAFIA/ Xavier Pascual

PUBLICITAT/ Vicenç Saurina

DISTRIBUCIÓ/ Pitu Geli

ADMINISTRACIÓ/ Joan Boada i Reig

TIRADA/ 1.500 exemplars

REDACCIÓ/ Passeig Verdaguer, 1

Tels. 972 23 04 98 - 972 23 85 78

IMPRESSIÓ/ Impremta Pagès, S.A.

Tel. 972 42 01 07 - ANGLÈS (Girona)

DIPÒSIT LEGAL/ GI-356/79

SUBSCRIPCIÓ ANUAL/1.500 pta.

LA FARGA NO SE SOLIDARITZA NECES-
SÀRIAMENT AMB LES OPINIONS EXPRESSADES
EN ELS ARTICLES SIGNATS I QUE PUBLIQUEM
ÍNTEGRAMENT RESPECTANT L'OPINIÓ DEL SEU
AUTOR.

LA FARGA AUTORITZA LA REPRODUCCIÓ DELS
ARTICLES, SEMPRE I QUAN SE N'INDIQUI LA
PROCEDÈNCIA.

PREMI TRES DE MARÇ DE 1989

Masovers nous a la Casa de la Vila

Les darreres eleccions municipals han portat canvis importants a l'Ajuntament de Salt. Han entrat nous regidors i regidores, joves i amb ganes de treballar pel nostre poble des de la màxima institució local. També els resultats electorals han fet possible que tinguem un nou alcalde i un equip de govern format per Convergència i Unió i Esquerra Republicana de Catalunya.

Des de les nostres pàgines volem agrair de bell antuvi la generositat dels homes i les dones que durant quatre anys han acceptat de treballar per fer de Salt la ciutat on tothom es trobi bé per viure-hi. Des de les pàgines de La Farga els volem encoratjar a ser uns bons masovers de la Casa de la Vila. Cada un en la seva tasca, al govern o a l'oposició, al servei dels ciutadans.

Els volem animar també a incorporar noves formes de participació i de decisió a les estructures de govern de la nostra ciutat, de tal manera que els objectius del govern municipal ho siguin també de tots els ciutadans que vulguin ser corresponsables en la consecució dels reptes que sens dubte cal que ens plantegem per al Salt del proper mil.lenni.

De cap manera pretenem demanar resultats immediats a una gestió que ha de ser almenys per a quatre anys, però en canvi ens permetem de manifestar que fóra bo que a més de la necessària bona gestió del dia a dia municipal, es planifiqués amb un ampli consens el paper que volem per al Salt del segle vinent dintre del seu territori d'influència, per tal d'aconseguir aquells adjectius/objectius per al nostre municipi: net, sostenible, competitiu, equilibrat, cohesionat, solidari... i amb la millor qualitat de vida per a tots els ciutadans, amb especial atenció per als més febles i necessitats.

LOCAL

Resultats eleccions.....2

EDITORIAL

Masovers nous a la
Casa de la Vila.....3

CASAL DE JUBILATS

Excursió a Cantàbria.....4-6

LOCAL

3r Congrés de la Gent Gran.....7

COL.LABORACIÓ

Unes vacances per
fotografiar.....8-9

Una pàgina de la petita història.

L'epidèmia de grip.....10-11

TEMA CENTRAL

Presentació de
La taula desada.....12-14

Escultures i
paisatge urbà.....15-17

Plànol ubicació de
les escultures.....17

Imatges escultures.....18-19

FENT CAMÍ

Art i societat.....20-21

SETCIÈNCIES

Que el cel no ens caigui
a sobre!.....22-23

Excursió a Cantàbria

Aquest senzill resum de l'excursió a Cantàbria està il·lusionat i escrit perquè els que vàrem poder gaudir vuit dies d'aquesta inoblidable marxa turística puguem recordar de nou els llocs més bonics que foren visitats.

La sortida de l'autocar amb cinquanta-dues persones del Casal (xofer i guia a part) estava programada a les cinc hores del matí del dia 24 de juny, i amb una puntualitat digna d'elogi per part dels excursionistes i sense cap contratemps es va portar a terme.

Un recorregut llarg de més de nou hores de ruta, i després de fer les parades convenients, arribarem al punt de destinació: ISLA, poble costaner, a les platges de La Arena, on està situat l'Hotel Campomar, que durant vuit dies seria el nostre allotjament i punt d'inici per poder realitzar les excursions programades. Aquest dijous, primer dia, després de dinar, vàrem tenir la tarda lliure, que es va

aprofitar per fer un passeig per la platja i per refrescar els peus i el cos.

El divendres dia 25 de juny, després de prendre l'esmorzar, sortirem d'excursió tot el dia. Vàrem visitar en primer lloc les Coves del Castell, on es troben pintures i gravats rupestres de l'art paleolític, molt semblants a les que hi ha a les Coves d'Altamira.

En direcció a la comarca de Campo, emmarcada per les serres del Cordel i Penya Labra, molt conegudes per les seves Estacions Hivernals, arribarem a l'anomenat Mar de l'Ebre. Aquest embassament recull les aigües d'aquest mateix riu i diversos afluents. Té una extensió de 70 quilòmetres quadrats, i queden inundats sota les seves aigües tres pobles sencers. Es tracta de la major capacitat d'aigua dolça de Cantàbria i té un gran interès natural i paisatgístic.

A la tarda, després de dinar al

poble de Cervatos, continuarem la ruta programada fins a arribar a contemplar el naixement del riu Ebre.

Dissabte dia 26 de juny, al matí visita a les Vil·les Pasiegas, on es troben els pobles de Pámanes, Liérganes, aquest assentat als peus de dues petites elevacions conegudes com "Las Tetas", pel seu semblant antropomòrfic. L'altre poble visitat, Vegas del Pas, recomanat a l'excursionista per anar a comprar els típics pastissos artesans "sobaos" i també formatges. El que és realment significatiu és l'arquitectura rural, concretada en la cabana pasiega, que queda patent i influenciada per la manera tradicional de viure d'aquestes persones. Es tracta d'una simple i senzilla construcció, coberta de llastres de pedra fosca i el seu prat ben cercat. A causa de la vida transhumant en recerca de millors pastures per al seu ramat, cada família posseeix cinc o sis

estació servei CLAU, S.A.

Gasolina súper - sense plom
(95 i 98) - Gasoil "A" i "C"
Petroli per a estufes
Rentacotxes automàtic
Olis Recanvis

Ctra. Nacional 141, km. 110
Tel. 972 44 03 03 - 17162 BESCANÓ
Països Catalans, 57 - Tel. 972 24 05 64
Marquès de Camps, 79 - Tel. 972 24 27 50 - 17190 SALT

Comerc
TURRÓ, S.A.

**VENDA I LLOGUER DE MAQUINÀRIA I
UTILLATGE PER A LA CONSTRUCCIÓ**

Passeig dels Països Catalans, 56
Tel. 972 23 37 31 - Fax 972 24 11 81 - 17190 SALT

CASAL DE JUBILATS

cabanyes. A la tarda, itinerari a Los Valles de Asón. Visita obligada a Limpias, on es troba la imatge del Sant Crist, que segons diuen plora, sua i sagna. Després d'una breu parada, continuem el viatge fins al santuari de la Bien Aparecida, patrona de Cantàbria. Escoltem una agradable xerrada referent a la miraculosa petita (21 centímetres d'altura) imatge de la Verge, per boca d'un pare trinitari del santuari, que al final del seu sermó encoratja tot el grup excursionista a cantar el "Virolai", oferint-lo a la Verge de Montserrat, patrona de Catalunya, a causa del nostre origen i personalitat de catalans de la província de Girona. Ho vàrem fer molt bé.

Diumenge dia 27 de juny, al matí, a causa del mal temps no vàrem poder gaudir gaire bé de la visita a la Costa Trasmiera, i també preocupats, esperant les notícies que rebíem del Sr. Alfons Moré, de l'evolució de l'infart sofert a primeres hores del matí pel nostre bon amic Sr. Joaquim Ventura, que es trobava internat provisionalment a l'hospital de Laredo.

A la tarda visita a Santander, al Sardinero, i un petit recorregut pels voltants del conegut Palau de la Magdalena, muntats en el carrilet Magdaleno, escoltant el guia que ens portava a fer aquesta ruta curta, però agradable ruta turística. Rebem la bona notícia que al vespre el Sr. Ventura soparia amb nosaltres.

Dilluns dia 28 de juny. Excursió tot el dia, ruta al matí al Valle del Deva. Per l'estret pas de l'Hermida, de 19 km, arribem a Potes, on se celebra el mercat de costum del dilluns. Visita al poble, on en els carrers de la part

vella les cases tenen uns blasons molt ben conservats, donant un encant farcit d'història. Continuem el nostre itinerari programat fins a arribar al Monestir de San Toribio, conegut per les cèlebres il·lustracions plenes d'expressivitat i coloriment dels "Comentaris de l'Apocalipsi" i per la conservació del tros més gros de la Creu de Crist (*Lignum Crucis*).

Dinar a Potes que, per cert, no va agradar el menjar, a causa

de la calor que feia i el mal serveiment. Sortida en direcció a Fuente Dé, amb la pujada al Mirador del Cable, fins a l'altura de dos mil metres, per contemplar els cims dels Pics d'Europa de la majestuosa Cordillera Cantàbrica.

Dimarts dia 29 de juny. Sortida al matí cap a la Costa Oriental, amb la visita a diferents poblacions costaneres, com Laredo i Castro Urdiales, pobles pesquers i de tradicions il·lustres i de gran

ambient turístic.

A la tarda, després de dinar a l'hotel, ruta a Santander. Vàrem recórrer els seus carrers, visitant comerços, perquè l'estada de tres hores ens ho va permetre.

Dimecres dia 30 de juny. Excursió tot el dia amb dinar en ruta. A la costa occidental ens trobem a Santillana del Mar, que es diu "que no és Santa, ni es Llana, ni té Mar", però sí que és un poble que guarda uns valors de tresors culturals dels més apreciats d'aquesta regió. Aquest conjunt historicoartístic de Santillana tan sols es pot visitar caminant.

A dos quilòmetres d'aquesta petita població es troben les Coves d'Altamira, universalment conegudes i amb la particularitat que no s'hi pot entrar perquè les visites són concertades i restringides. Ens vàrem haver de conformar que ens passessin un vídeo, en un lloc reduït, dintre del comercialitzat museu. Les instal·lacions dels voltants haurien d'estar més ben conservades i no ho estan, segons el meu punt de vista i compartit també per altres companys del grup.

Dinar a Santillana del Mar i marxa per anar a fer el re-

corregut a Comillas i a San Vicente de la Barquera. Farem referència a la vila de Comillas, assentada sobre suaus cims que donen abric a la seva platja i al recollit port. Aquí hi ha molta història i ho deixo per als que s'hi dediquen. Donant una volta pel poble vàrem visitar el palau de Sobrellano i la capella panteó feta construir pel marquès de Comillas. Proper a aquests majestuosos edificis hi ha el palau modernista denominat "El Capritxo" del genial artista català Antoni Gaudí, i passant amb l'autocar a prop del cementiri, contemplàrem l'escultura modernista "El Angel Exterminador" de l'artista i escultor Llimona, i segons paraules del guia, Comillas és el lloc preferit i escollit de vacances per l'aristocràcia espanyola.

Continuant la ruta prevista, vam parar per visitar San Vicente de la Barquera, poble mariner per excel·lència i molt recomanable turísticament.

Dijous dia 1 de juliol. Matí lliure, que aprofitem per anar a donar un volt per la platja de La Arena. Després de dinar, aviat, sortida cap a Salt. Una ruta llarga, amb parades per estirar

els peus i prendre el "bocata" i beure corresponent. Sense cap incident, arribàrem a Salt dins de l'horari previst.

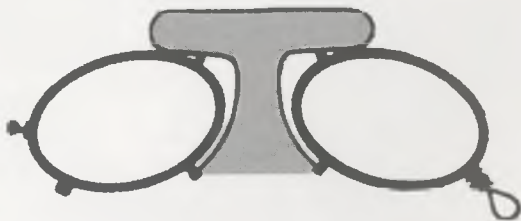
Voldríem reflectir en aquesta crònica l'admirable comportament de tota la penya excursionista, molt ben manifestat en totes les sortides que es varen portar a terme, i també no deixar en l'oblit l'excel·lent conductor Joan i el guia Xavier, que durant vuit dies ens varen portar a recórrer aquests recordats indrets de la regió de Cantàbria.

Esperem que el nostre bon amic i responsable de les excursions del Casal Sr. Joaquim Ventura, amb el seu tarannà d'aquest afer, continuï programant noves sortides i encoratjar a tots plegats per poder-les realitzar.

Ferran Márquez i Morgade

Secretari del Casal

(Fotografies: Ferran Márquez)

**Descompte del 10 % per als jubilats
socis del "Casal de Jubilats"**

ÒPTICA TARRUS, s.a.

Jaume Tarrús i Galter

*Òptic diplomad
Llicenciat en Ciències Físiques*

c/ Santa Clara, 54 - Tel. 972 21 37 50 - GIRONA
c/ Dr. Ferran, 1 - Tel. 972 23 06 61 - SALT

3r Congrés de la Gent Gran (II)

En aquest congrés hi participen representants de tots els Casals de Gent Gran de Catalunya – 1.500 jubilats, segons ens diuen –, amb totes les despeses pagades i tracte de convidats a festa major. Bon hotel, millors atencions a taula i espectacle musical com a complement. Feina, poca.

El primer dia, els protocol·laris discursos pertinents de la inauguració del Congrés per part del president la de Generalitat, del director general d'Acció Cívica i del president del 3r Congrés. El tema principal d'aquests discursos: la preocupació constant per la situació dels jubilats lloant el fet del benestar aconseguit, gràcies a l'esforç de les polítiques de Benestar Social i encoratjant-nos a participar en els debats del Congrés perquè en les ponències a debatre millorin encara en el possible situacions marginals. A continuació, un recés per prendre cafè i continuar la sessió.

Dies abans de celebrar-se el Congrés, se'ns donen uns llibrets amb les ponències a debatre, invitant-nos a fer alguna esmena si ho creiem oportú, per incloure-les a les ponències definitives. Moltes no s'hi inclouen. Es comença la sessió de treball llegint cada ponència amb la votació corresponent per a la seva aprovació. Totes es van aprovant. Al final s'informa que algunes esmenes aportades no s'havien inclòs en el treball perquè ja tenien relació amb les ponències escrites. La Mesa n'havia fet dues tries: unes, que si el proponent

de l'esmena no hi veia relació amb les ponències debatudes, tenia oportunitat de defensar la seva esmena. L'altra llista quedava apartada.

A les 4 de la tarda reprenem la sessió. Entre les esmenes no incloses hi ha la meua. Se'm pregunta si la considero explicada en algun dels apartats debatuts i considero que no. Se'm invita que pugui a l'estrada per defensar-la. Se'm torna a preguntar si no em conformo amb el context de l'apartat aprovat on es diu que "es demana que es fixi una pensió mínima tendent progressivament a l'SMI, ja sigui de jubilació, invalidesa o viduïtat; que els Pactes de Toledo es desenvolupin en la seva totalitat; que es fixi una pensió del 75 % de la base reguladora actualitzada en el moment causant". Dic que no, que no té res a veure l'articulat amb l'esmena que proposo: "Que els augments anyals siguin lineals i no en tants per cent, que quan s'augmenta el gas o el transport públic, per posar només un exemple, són augments lineals i no en tants per cent, cosa que provoca un distanciament cap un cost molt diferenciat entre les diferents pensions retributives. Amb l'agreuïtant que, amb els augments en tants per cent, per molt meritòries que siguin les diferents retribucions segons les cotitzacions, no té per què augmentar aquesta diferència quan hom està jubilat. Un 2 % de 50.000 ptes. són 1.000 ptes; un 2 % de 200.000 són 4.000,

que vulgarment es pot traduir en donar més a qui més té."

Es passa a votació i queda aprovada la proposta.

Hi ha una mica d'enrenou quan algunes propostes no són admeses. Es pregunta el perquè i la contesta és molt ambigua. Llavors el proponent, de viva veu, des de baix, l'exposa a pesar de les protestes de la Mesa: "Que no hi ha diners per a la sanitat i altres menesters i s'esmerça una disbauxa de milions en propaganda institucional i en dret d'imatge a TV3 a futbolistes i a altres artistes amb sous milionaris."

Es passa a un altre tema per acabar amb un concert de l'orquestra Montgrins. Cap a sopar i fins l'endemà a les deu del matí. Es comença la sessió de treball amb repeticions del dia anterior. Es fa una pausa per al cafè i es continua amb la lectura de les conclusions i l'aprovació del Manifest del 3r Congrés. A continuació el discurs protocol·lari de cloenda per part del conseller de Benestar Social i cap a dinar. Canvi d'impressions entre els components de la taula sobre com ha anat el Congrés, amb una satisfacció força generalitzada dels resultats, sempre i quan les conclusions aprovades es portin a terme. L'autobús ens espera per retornar-nos a casa.

Unes vacances per fotografiar

LA FOTO DELS FAMILIARS

Pocs són els afeccionats que analitzen una foto familiar. Un error que cal corregir com més aviat millor per fer uns bons àlbums de records. Un teleobjectiu aïlla el subjecte del fons i permet respectar el seu comportament natural.

Quan es tracta dels nens o bé dels animals, un dels defectes més corrents és l'enquadrament mirant cap avall. La solució és enquadrar els subjectes a l'alçada dels seus ulls. Aquest sistema els situa millor en el seu lloc i respecta les proporcions.

CONTROLAR LA LLUM

Una fotografia a l'exterior és fàcil de fer amb un mínim de material.

La tasca principal del fotògraf consisteix a suavitzar la llum directa del sol i aclarir les ombres. Hi ha dos mètodes per aconseguir un mateix resultat:

- El reflector: col.loqueu el subjecte a contrallum i suavitzeu les ombres amb l'ajuda d'un reflector (col.locat a un metre, en cas de retrat de bust). Pot fer-se amb paper d'alumini enganxat sobre un cartró o bé comprar-ne un en una botiga de fotografia.

- El flaix amb llum de dia. Més senzill que amb el reflector, permet fotografiar en qualsevol moment. Suavitza les ombres dures (sobretot les de la cara), obtenint així un resultat molt natural. Sobretot amb els nens, que sempre es mouen.

La qualitat de la llum influeix directament sobre les imatges; és l'ingredient màgic que fa impactant una imatge: al matí, la llum és moderadament calenta

i amb unes ombres fredes. Al migdia, hi ha una il·luminació forta que cau en vertical (cal compensar-ho amb els mètodes comentats abans), és la pitjor hora per fer la fotografia creativa. La millor llum és la del capvespre (per la pell de la gent i pels paisatges).

Una bona llum ha de ser càlida (grogua o vermellosa), no gaire dura (sense ombres fortes) i dirigida harmoniosament al subjecte. Com ja he dit, la trobarem abans de les 10 del matí o després de les 4 de la tarda. Durant aquestes hores hi ha una disminució de la intensitat de la llum. Llavors els tres peus és un accessori indispensable. Suprimeix el moviment, permet enquadrar amb precisió i autoritza una major profunditat de camp (permet enquadrar uns primers plans molt propers i tancar el diafragma per obtenir un horitzó molt detallat).

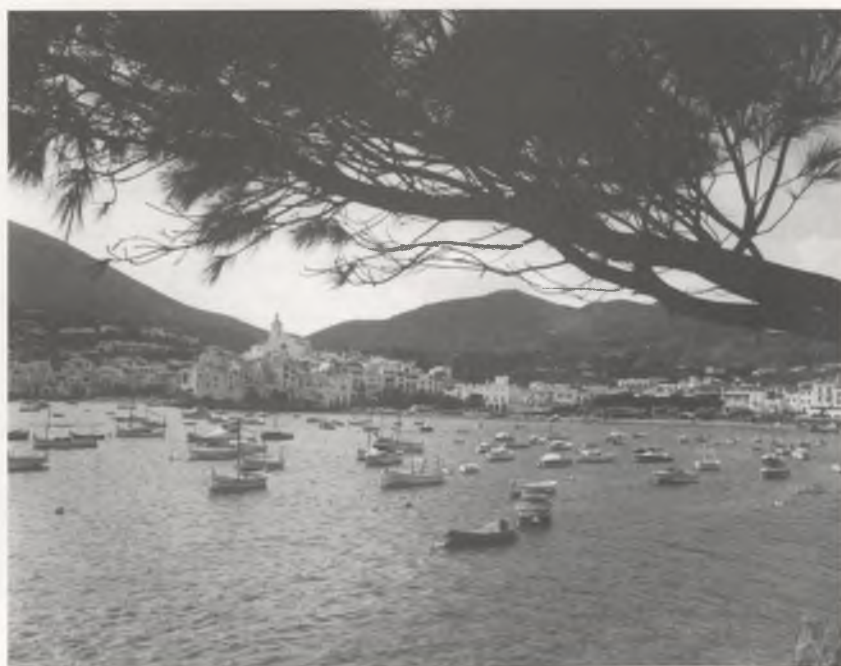
UNES IMATGES MILLOR QUE LES POSTALS

La fotografia d'un paisatge és tan fàcil realitzar-la bé com espatllar-la. En general, es fa la fotografia al costat de la carretera i amb un gran angular.

Una manera simple de millorar una foto de paisatge és: buscar un primer terme per col·locar-lo en un costat de la imatge (unes flors, un monument, una persona, un arbre...), utilitzar un detall natural del paisatge (una carretera, un riu, els costats d'un llac...) i deixar enfilat la mirada cap un punt fort situat a l'horitzó.

PAISATGES AMB TELEOBJECTIU

Tot i que amb un teleobjectiu es mantenen les grans regles de composició, és molt més fàcil enquadrar un paisatge amb un tele que amb un gran angular: ens permet suprimir els detalls que molesten.

Això sí, la boirina de l'atmosfera és més crítica amb una focal llarga (hi ha una manca de contrast). La qualitat òptica ha de ser impecable per obtenir unes imatges amb uns colors vius (objectius amb tractament APO, ED, UD...).

PAISATGES NOCTURNS

Per fer unes bones imatges de nit, el millor moment és després de la posta de sol, ja que el cel forma un degradat taronja fins a un blau de nit. Els monuments, els ports, els pobles... prenen un aspecte irreal, fruit de la barreja entre la llum artificial i els tons del crepuscle. En aquestes condicions els automatismes d'exposició de les càmeres réflex tendeixen a baixar a unes exposicions d'1/30 segons fins a diversos segons. En cas de dubte, realitzeu cada foto canviant els valors de velocitat o de diafragma per sobre o per sota, obtenint així tres versions d'una mateixa imatge. Els primers plans foscos els podem aclarir amb el flaix. Compte, la velocitat és lenta i això ens obligarà a l'ús dels tres peus.

Quan hi hagi subjectes lluminosos que es desplacin (cotxes) no espereu que passin. Aproveiteu l'ocasió, el fil dels llums és molt estètic i dona un bon grafisme a l'escena. Compte amb les imatges frontals dels cotxes, que poden subexposar la foto.

La tècnica per fotografiar focs artificials: manteniu l'obturador obert (en exposició B i amb l'ajuda d'un cable disparador) durant l'ascensió i l'explosió d'un o més coets. Els millors resultats els obtindrem amb una cobertura de f/5,6 i amb una pel·lícula de 400 ISO.

L'ESPORT EN TOTES LES SEVES VESSANTS

Amb la moda de les vacances esportives, els fotògrafs tenim molta feina per fer. Doneu prio-

ritat al color. Les pel·lícules de diapositiva tipus FUJI-VELVIA 50ISO, la FUJI-SENSIA II 100ISO i la KODAK ELITECHROME 100ISO donen uns bons resultats.

TIMIDESA O RISC

Hi ha dos mètodes oposats en la fotografia d'esport: la fotografia d'espectador (de lluny i amb un teleobjectiu) o l'entrada dintre de l'acció amb un gran angular.

Amb el teleobjectiu eliminarem fàcilment els subjectes que molesten i ens centrarem en l'acció, però les imatges no sempre tenen el dinamisme desitjat. Una focal llarga permet fotografiar els moviments dels esportistes en plena acció, els elements gràfics, o fer excel·lents fotografies de paisatge. La composició amb un tele és molt senzilla, a condició de respectar el sentit de lectura de la imatge (evitarem l'enquadrament centrat).

La composició amb un gran angular ens obligarà a acostar-nos al màxim possible al tema per fer-ne el motiu principal de la foto. La foto curta permet obtenir una gran profunditat de camp. Fotografeu amb un 28 o 35 mm, per acostumar-vos-hi i aconseguir una certa coordinació amb els esportistes.

Evidentment, faltarà adaptar el

material i les tècniques de fotografiar a l'esport fotografiat: una compacta estanca per a esports aquàtics, una compacta multiús per als jocs de platja. Al contrari, focals llargues en els esports mecànics.

PRIORITAT A LA VELOCITAT, ÉS MÉS SEGUR!

Per captar les accions ràpides, activeu el mode de prioritat a la velocitat i seleccioneu 1/250 seg. com a base de treball. Aquesta velocitat és compatible amb una bona profunditat de camp. Gràcies al sistema autofocus actual i a la mesura multizona d'un aparell réflex recent, podem oblidar-nos de la tècnica i podem centrar-nos en el subjecte.

Els afeccionats equipats amb òptiques de grans obertures tenen la possibilitat de practicar aquest mètode a contracorrent. És a dir, amb prioritat al diafragma, tanqueu-lo i seguiu el subjecte per obtenir un fons borros.

Àngel Vilà

(Fotografies: Àngel Vilà)

UNA PÀGINA DE LA PETITA HISTÒRIA. L'EPIDÈMIA DE GRIP DEL 1918 I DEL 1920 A SALT

L'interès sobre el que succeí a Salt en "la passa" de la grip del 1918 me'l va despertar la notícia publicada als diaris de l'estiu passat, 1998, comunicant que un equip de científics exhumaria els cadàvers de sis miners morts per l'epidèmia de grip de 1918 i enterrats en les terres gèlides de la illa noruega de Spitzbergen, la més septentrional d'Europa, a només 1.300 quilòmetres del pol Nord. Els científics esperaven trobar el virus intacte gràcies a les baixes temperatures –mai no es superen els zero graus– i l'estudi del virus els permetria esbrinar per què fou tan mortal aquella grip, coneguda amb el nom d'"espanyola" pel fet que els primers casos sembla que es donaren a Espanya, d'on s'estengué arreu d'Europa. L'epidèmia de grip del 1918 aparegué acabada la primera guerra mundial i la seva virulència provocà, calculen, uns 20 milions de víctimes; més, que les degudes a la guerra recentment acabada.

Les referències a la grip del 1918 a Salt, transcrites tot seguit, les podem conèixer gràcies a les dades publicades en la *Fulla Parroquial de Sant Cugat*, única publicació periòdica al poble en aquells anys.

El fort de l'epidèmia es desplegà al llarg del mes d'octubre, durant el qual es tancaren les escoles i les autoritats prohibiren actes i reunions de grups nombrosos de persones. Així, a Salt foren suspeses les vetllades dominicals de teatre i cinema del Patronat

de Sant Lluís, únic local del poble on es desenvolupaven aquestes activitats en aquells anys.

Obro un petit parèntesi per explicar que el Patronat de Sant Lluís Gonçaga de Salt era una institució creada el 1912 pel rector Mn. Joan Alabau i col·laboradors afins de la parròquia, amb l'objectiu de proporcionar un esbarjo sa les tardes dels diumenges i festius a la mainada i als grans. Una part del seu èxit cal buscar-lo en l'encert de promocionar les representacions teatrals posades en escena per persones del poble dotades de remarcable sensibilitat artística. La fama de la secció teatral del Patronat, denominada Secció d'Art Modern, arribà a força pobles de l'entorn. Les famílies i socis protectors pagaven, el 1918, una quota de dos rals cada mes (*Fulla Parroquial*, 4-8-18).

Tornem al tema de la grip. Salta l'alarma d'epidèmia la segona quinzena de setembre; el Pa-

tronat suspèn les vetllades de teatre o cinema el diumenge 22 de setembre, quan ja hi ha hagut tres defuncions durant la setmana que acaba. El diumenge anterior, encara la parròquia havia celebrat solemnement la festa dita de la Minerva, amb ofici i orquestra i assistència de les autoritats i, a la tarda, processó del santíssim Sagrament pels carrers del nucli antic del poble (*Fulla Parroquial*, 15-9-18). Hi ha tres defuncions més la darrera setmana de setembre i altres tres en la primera d'octubre. El dia 6 d'octubre el Patronat, per mitjà de la *Fulla Parroquial*, fa pública la nota següent justificativa, transcrita en l'ortografia original: "Patronat de Sant Lluís Gonçaga-No extranyin nostres estimats protectors estiguin sospeses les vetllades tan cinematogràfiques com teatrals, doncs a causa de la grip i per indicacions governatives ens veiem obligats a plassarles" (*Fulla Parroquial*, 6-10-18). Hi ha cinc defuncions en

cada una de les dues setmanes següents, segona i tercera d'octubre, i sis la quarta setmana.

Val la pena reproduir la invitació que la *Fulla Parroquial* del dia 27 d'octubre –quart diumenge del mes– fa als feligresos de demanar la intercessió del cel davant "les destrosses de la grippe":

"A nostres feligresos- Sempre ha sigut nota característica del poble cristià, acudir en les grans necessitats al Deu de les misericòrdies; com tots plorem, tenim ja estesa entre nosaltres la pesta de la Grippe, siguent ja alguns del nostre estimats fills víctimes de les seves destrosses. Els Srs. metges sens dupte que's multipliquen ab la seva activitat per a procurar l'assistència als atacats i prevenir els que no hu son. Vosaltres tots vos distingiu ab vostre caritat per ajudar-vos uns amb altres; pro temo estimadissims feligresos que si Deu no'ns dona pas un bon remei seran inútils tots els nostres esforços. Coneguent doncs vostra fe i confiança en la protecció del cel, vos convido a tots a extraordinaries funcions de pregaries que una comissió de bons feligresos m'ha demanat, quines se han començat, com ja sabeu el dijous passat, i acabaran avui amb solemne comunió general a les 8, ofici a les 10 i funció a la tarda; confio que l'autorisada paraula del M.I. Salvador Rial Pvre, Secretari de Cambra del Bisbat, vos farà comprendre la necessitat d'acudir al Cel per aconseguir un bon remei a les nostres calamitats. Vos convida a tots vostre parroco, Joan Alabau, Pvre." En un altre apartat, la mateixa *Fulla Parroquial* ens assabenta que la solemne processó de la tarda recorrerà tot el poble: "Tarda a 2/4 de 3 funció extraordinaria de pregaries per la pesta; Rosari, solemne professó que sortirà de

la parroquia se dirigirà al Barri de Sant Antoni i retornarà a la Iglèsia parroquial ab lo cant de les lletanies dels Sants i sermó." Del primer i segon diumenge de novembre, tot i que sembla que la grip ja anava de baixa, per si de cas, ningú de casa meva no anà a missa i no tenim la *Fulla*. Per fi, el tercer diumenge de novembre ja es dona per eradicat el virus i les autoritats tornen a permetre els actes col·lectius. El Patronat reinicia les activitats dominicals:

"Patronat de Sant Lluís Gonçaga. Avui, ajudant Deu, tornaran a inaugurar-se les vetllades recreatives sospeses a causa de la Grip. Se començara ab una extraordinaria sessió de cine a les 4 per la catequística i a les 5 i 1/2 per als socis protectors. Fem avinent a nostres estimats protectors que la Junta directiva se ha proposat donà grant importancia a totes les vetllades; en les sessions de Cine hi haurà pelicoles d'argument i de riure" (*Fulla Parroquial*, 17-11-18). Després del dol tornaran dies de riure.

El total de defuncions en sis setmanes ha estat de 24; suposant una mitjana mínima de tres més en cada una de les setmanes no comptabilitzades de novembre, arribaríem al nombre de 30 saltencs que perderen la vida en vuit setmanes de grip, la tardor del 1918.

No acaba aquí la grip de Salt. "El meu pare i la meva germana van morir en la passa de grip del 1920 –em deia no fa pas tant l'amic Lluís Clua–; mira si ho trobes a la *Fulla Parroquial*." I efectivament, l'hivern de 1920 va haver-hi una forta rebrotada de l'epidèmia que, tot i que passa sense menció expressa en els diaris, afectà el poble de Salt amb tanta o més virulència que la de la tardor del 1918. Si la primera setmana de gener hi ha

una defunció, el nombre és de quatre la segona setmana, tres en la tercera i puja a nou durant la quarta. En la darrera de gener minva a quatre per ascendir a la paorosa xifra de 14 defuncions la primera setmana del mes de febrer; dos enterraments diaris: ni els capellans ni els metges no donaven l'abast. Un d'aquests difunts és una monja clarissa de 23 anys. La passa no perdonava ningú, però comparativament en morien més de joves. La segona setmana de febrer el nombre és només de tres i durant la tercera del mateix mes se'n registren cinc, de difunts; un d'ells el mateix vicari de Salt, Mn. Josep Brunyol i Brugada, de 28 anys, el director espiritual del Patronat de Sant Lluís. En les *Fulles* no trobem cap nota de pregàries extraordinàries per la pesta ni prohibicions governatives. Encara en l'última setmana de febrer mor el pare de Lluís Clua i una altra monja clarissa.

A partir d'aquí, el nombre de defuncions s'estabilitza als habituals i el 29 de febrer el Patronat pot treure ja una nota tranquil·litzadora: "La junta fent-se càrrec dels molts dies que no s'ha donat cap esbarjo, ha acordat avui extraordinaries sessions de cine; a 2/4 de 5 per la catequística i a les 6 pels socis protectors." (*Fulla Parroquial*, 29-02-20). En vuit setmanes, l'hivern del 1920, una segona passa de grip va llevar la vida a 44 persones del poble.

Confiam que les investigacions dels savis desplaçats a Noruega siguin ben fructíferes i ens estalviïn una altra epidèmia de grip com la dels anys 1918 i 1920.

Presentació de: "La taula desada"

de Josep M. Oliveras

Agraeixo que l'Ajuntament de Salt i Josep Maria Oliveras m'hagin convidat per venir avui a parlar d'aquesta obra, *La taula desada*, que ha estat per a mi una agradable sorpresa, sabent que prové de la mirada d'un fotògraf i no pas de la d'un escultor. Em consta que a ell va ser el primer a qui va desconcertar que li fessin aquesta proposta, i que només a còpia d'insistència se'l va poder convèncer de realitzar una peça dins d'aquest interessant projecte de col·locació d'escultures al carrer, que ha de servir per humanitzar el difícil —jo diria que a vegades ingrat— paisatge de Salt. He de dir que, per raons diferents de les de Josep Maria Oliveras, jo també tenia els meus escrúpols de fer la presentació d'una escultura,

perquè en general el que s'espera dels glossadors en aquestes circumstàncies, sobretot havent de parlar d'una obra compromesa amb l'estètica contemporània, és que despleguin un discurs hiperbòlic, amb una verbotat absolutament intel·ligible, i que, en acabat, passin una mà còmplice per l'espatlla de l'autor i de la institució que han tingut la gentilesa de convidar-lo. Haver de fer aquest paper em produïa molta angúnia. D'altra banda, tinc els meus dubtes que l'art sigui una cosa tan complicada que sempre hàgim de fer venir algun expert a explicar-nos-el, com si no confiéssim en la intel·ligència de la gent, o pitjor encara, com si no estiguéssim segurs que l'obra s'expliqui prou per ella mateixa.

Va ser, doncs, reconfortant que tant Josep Maria Oliveras com l'Ajuntament de Salt m'advertissin que no esperaven que fes ni un discurs obscur ni condescendent. I no obstant això, ara m'adono com ens costa parlar d'art sense que se'ns escapi un to allisonador. La falta de conciliació entre l'art i la societat del seu temps és un tema que personalment em preocupa molt, i trobaria alarmant que no fos també motiu de desassossec per a aquells que viuen d'aquest art, perquè aleshores caldria preguntar-nos per a qui el realitzen, a qui esperen complaure, si no donem cap autoritat a l'opinió de la gent diguem-ne corrent. Promoure aquest tipus d'art i escudar-se després del rebuig que desperta dient que els

GARATGE INTERNACIONAL

ROBERT VIDAL, SA.

CONCESSIONARI

Alfa Romeo **FIVE** LANCIA

Ctra. Girona-Anglès, s/n - Tel. 972 23 15 61 - SALT (Girona)

altres no hi entenen em sembla una actitud francament perillosa, perquè alimenta el retorn al despotisme il·lustrat.

Quan es manifesta de manera més oberta la complexa relació entre l'art i el seu públic és precisament en els escultures que hi ha al carrer, perquè l'obra s'exposa a la mirada de tothom, desprotegida de l'aurèola sagrada amb què la cobreixen els murs tancats de la galeria o del museu. No fa encara gaires anys l'art públic consistia a col·locar estàtues de reis, savis o generals elevades sobre un pedestal a les principals places de la ciutat. A través d'aquesta forma d'art es commemorava algun fet extern a l'obra, que sovint era el mateix poder que havia ordenat de col·locar-la. S'hi celebrava en definitiva alguna dominació, ja fos política, intel·lectual o militar.

Si a algú li repel·lien aquestes estàtues era per allò que significaven, per allò a què al·ludien, no pas per com estaven realitzades. En les escultures d'ara el rebuig el provoca la forma que prenen. Més enllà d'aquesta qüestió merament estètica, que dependrà de les preferències i del gust de cadascú, la gent no hi intueix cap significat, perquè no hi reconeix res de visible. I és fins a cert punt lògic que no hi endevinin el sentit, perquè una gran part de l'art que es fa en els últims anys ha esdevingut autoreferencial. És a dir, parla de si mateix. Entenem l'estàtua d'un general, encara que ens comuniqui ben poca cosa, però quan una escultura s'interroga a ella mateixa,

per més estranya que sigui la seva forma, podem estar segurs que parla de nosaltres, perquè expressa la nostra mateixa perplexitat. Em sembla que el problema és que hem volgut explicar l'energia nuclear sense informar abans de la divisió de l'àtom.

Faig aquestes consideracions perquè *La taula desada* de Josep Maria Oliveras és una escultura pública, i per tant haurà d'afrontar-se a tot el que això implica, des de la seva relació amb l'espai que ocu-

pa fins a l'efecte que produeixi tant en l'expert com en l'amic, el flequer, l'advocat o el mestre d'escola. En qualsevol cas, deia abans que Oliveras va acceptar el repte que li havia proposat l'Ajuntament de Salt tot i sabent que ell és un fotògraf, i crec que l'ha sabut resoldre de manera molt honesta; és a dir, no ha volgut fer l'obra d'un escultor, sinó la d'algú que és estrany a aquesta forma d'art. *La taula desada* és, ni més ni menys, l'escultura d'un fotògraf, la d'algú que assumeix l'anomalia que representa treballar en un mitjà que li és inusual. Em sembla, de fet, que la manera més estimulante d'afrontar qualsevol forma d'expressió artística, fins i tot per a aquells que ja són

experts en el seu mitjà habitual, és assumint-hi una mena d'estrangeria. La familiaritat, la proximitat o la identificació sovint ens estalvien el necessari distanciament crític. Només situant-nos respecte a l'objecte de la creació en una posició col·lateral, fronterera, podem rehabilitar la nostra capacitat d'enlluernar-nos.

Marcel Proust, referint-se a la literatura, deia que per arrencar a les paraules la seva veritable força comunicativa calia fer de la pròpia

Fotografia: Josep M. Oliveras

llengua una llengua estrangera, per tal que el llenguatge pogués continuar celebrant una cerimònia inaugural, per restituir-li la brillantor, la capacitat de commoure o d'impressionar. Olivera, perquè és fotògraf, tenia assignada d'entrada una posició de marginalitat respecte a l'escultura, i deia que ha estat honest a l'hora d'afrontar-s'hi perquè no ha provat d'establir a corre-cuita cap falsa afinitat amb el mitjà, sinó que hi ha treballat amb plena consciència de la seva condició

Sport Garatge, s.a.

- * Reparacions
- * Greixatges
- * Neteja

Ps. Marquès de Camps, 5
Tel. 972 23 33 11
17190 SALT

SERVEI OFICIAL

VOLVO

Camions i Autobusos

c/ Vilablareix, 1 (cant. c/ Montfullà)
Tel. 972 23 38 61 - 17190 SALT

SERRALLERIA

Lluís Valentí, S.L.

FERRO i ALUMINI

c/ Lluís Moreno, 11 - Tel. 972 23 75 00
17190 SALT (Girona)

perifèrica. Hi ha moltes maneres d'expressar aquesta alteritat. Penso, per exemple, en un altre fotògraf, l'eslovè Evgen Bavcar. Quan tenia deu anys, Bavcar va perdre un ull mentre jugava amb la branca d'un arbre, i un any després, passejant per un camp de Kokavec, el seu poble natal, va trepitjar una mina abandonada, la ferralla més atroç que quedarà d'aquest segle, i arran de l'explosió va anar perdent gradualment la visió de l'altre ull. Bavcar és cec. Com es poden fer fotografies sense veure-hi? Ell explica que, abans d'esdevenir definitivament cec, va tenir el temps suficient d'absorbir una imatge primordial del món i que cada fotografia seva és elaborada amb els residus d'aquella llum llunyana. La memòria, precisament, és el que il·lumina les fotografies de Bavcar, i potser aquesta memòria li retorna una imatge més fidedigna del món que no pas la que percebem els que hi veiem. He pensat en Bavcar perquè *La taula desada* de Josep Maria Oliveras és una reflexió sobre la memòria i sobre la imatge que ens retorna. Són fiables els records? Ho és la fotografia? Els records, com les fotografies, són impressions lluminoses d'uns instants que es perdrien en la seqüència ininterrompuda de la vida. Però totes dues són tramposes, són solament imitacions de la vida.

La taula desada suggereix les dues formes d'acostament a la realitat. D'una banda, fent que una sèrie d'objectes es representin a si mateixos sobre el paper fotogràfic: unes eines de treball, la llançadora

d'un antic teler de Salt, les mans de l'autor. No són fotografies de les coses, sinó les siluetes una mica fantasmagòriques que han quedat d'aquests objectes després de sotmetre'ls a l'impacte de la llum. Contrapesant la representació directa d'aquestes eines, en què es busca anul·lar tant com sigui possible la intromissió de cap agent intermediari -tot i que podem preguntar-nos fins a quin punt el fet de mirar no és ja de fet una manera d'intervenir-hi-, *La taula desada* inclou una altra sèrie de fotografies de format panoràmic en què apareix la imatge completa, però necessàriament fragmentada en successives visions parcials, del teixit urbà de Salt. Aquesta és una mirada voluntàriament subjectiva: el poble es descriu a si mateix, però algú ha decidit des d'on vol mirar-lo, i no és casual que sigui des d'un dels seus edificis més infames.

La taula desada fa una referència implícita a la memòria perquè conté fotografies, i qualsevol imatge, pel fet que desitgem retenir-la, ja és en ella mateixa un acte de rememoració. Però també és una al·lusió al pas del temps més explícita pel fet que, en aquest gest de «desar la taula», se'ns proposa fer endreça d'un segle que s'acaba. A mi em costa comprendre els objectes simbòlics si no em plantejo la situació concreta d'on provenen, de manera que m'afiguro que tinc davant el parament d'una taula tal com quedaria després d'un banquet, amb restes de menjar als plats, algun got tombat, una taca de vi a les estovalles, i entenc que *La*

taula desada sigui més aviat un banc on els que s'han assegut al voltant puguin reposar de la pesantor de l'àpat. Fer endreça de tot el segle és una feina fenomenal, per això Josep Maria Oliveras ens ha organitzat aquest espai de recolliment des del qual pensar-hi, admirant-nos-en, o horroritzant-nos-en. I trobo que és especialment agosarat plantejar aquest balanç en un poble com Salt, que té una història tan fragmentada, que té la pròpia memòria tan poc endreçada.

Es agrait, en tot cas, que l'escultura estigui al pati d'un museu, que és també un contenidor de memòria. Que aquest s'ordini a l'entorn de la idea de l'aigua és encara més apropiat per a *La taula desada*, perquè ja des de la literatura clàssica l'aigua expressa un fluir semblant al del temps, i en el cas de Salt és part fins i tot de la seva genealogia. En tots els rius, com el que circula ben a prop nostre, els corrents fluvials arrenquen un guspireig brillant a l'aigua, però també arrossegueu una determinada quantitat d'immundícia. La història dels humans, també la de Salt, bascula entre aquests extrems, entre l'exaltació i l'esgarrifança, com assenyala el text d'Albert Camus que Oliveras fa parlar en la seva escultura.

Eva Vázquez Ramió

FRADERA PINTORS

Passeig Josep M. Folch i Torres, 21 - 17190 SALT
Tel. i Fax: 972 23 96 66 - Tel. Mòbil 629 73 83 18

restaurant
VILANOVA

PREGUEM RESERVIN TAULA

Passeig Marquès de Camps, 51 - Tel. 972 23 30 26
17190 SALT (Girona)

SALT: Escultures i paisatge urbà

(Les fotografies nùms. 2, 5, 8, 9, 10, 12, 13, 14, 15, 17, 18, 19, 20 i 21 han estat realitzades pel fotògraf Josep Maria Oliveras i Puig, la nùm. 4 per Joan Freixas).

A excepció de les imatges religioses, la primera manifestació artística al carrer es remunta a l'any 1951. Es tracta del monument erigit en homenatge al científic saltenc Joaquim Ravetllat (nùm. 1), que es troba a la plaça Verdaguer. Més endavant, l'any 1974, es col·locava a la plaça de la Llibertat l'obra de l'artista saltenc Lluís Molins *Homenatge a la família treballadora* (nùm. 2).

Posteriorment, durant l'annexió es va realitzar el conjunt escultòric de *Les Ilúdrigues* (nùm. 3) a la plaça de la Vila, de l'escultor Lluís Mateu. Pocs anys després aquest mateix artista realitzà un altre grup escultòric anomenat *La Font del Paradís* (nùm. 4), que fou instal·lat al Pla dels Socs a les Deveses.

Altres obres remarcables són: la realitzada en bronze l'any 1985 per l'escultor olotí Santi Planella per a la font del passeig Ciutat de Girona (nùm. 5), la pintura mural de Santiago R. Delpech Costa, l'any 1988, de la plaça Guifré el Pelós, titulada *La Fraternal* (nùm. 6), l'escultura de Josep M. Corominas, *Les Loles* (nùm. 7) al xamfrà dels carrers A. Guimerà i Pacheco; *La Mare de Déu del Carrer, Mare del Bell Amor* (nùm. 22) de l'escultor Antoni Delgado, col·locada l'any 1993 al costat de l'església parroquial de Sant Jaume; la de l'escultora Rosa Serra al pati de l'Hospital Psiquiàtric (nùm. 23) i el mural de la plaça del mercat de l'artista Emília Xargay (nùm. 24).

Des de 1997 i fins a l'actualitat l'Ajuntament ha portat a terme una política d'adquisició d'escultures d'autors contemporanis. Aquestes peces d'art han estat integrades enmig dels arbres, places i passeigs recentment remodelats. La conjunció dels jardins i dels nous espais amb les

escultures atorguen a Salt una bellesa singular i humanitzen un paisatge urbà més aviat pobre, fruit de les particulars circumstàncies històriques de Salt.

Aquest projecte es desenvolupa com a resposta d'algunes de les propostes formulades des del Pla General d'Ordenació Urbana. Concretament, a la que fa referència a l'articulació de la globalitat dels espais lliures de Salt, creant un sistema de xarxes verdes a la ciutat que connectin amb la resta d'àrees verdes periurbanes. També respon a la definició d'un sistema d'itineraris i àrees que afavoreixin els desplaçaments a peu. Una especial cura en el disseny del passeig Ciutat de Girona, del passeig Països Catalans, dels carrers Ramon Sambola, Àngel Guimerà, etc., i també de les places situades en el recorregut est-oest de la ciutat, com per exemple, la plaça de la Vila i la plaça de Sant Jaume al barri vell, la plaça Guifré el Pelós, la plaça Lluís Companys (que amb el passeig comencen a reforçar veritablement la idea del centre urbà actual) i la plaça del Veïnat, són els llocs sobre els quals s'han anat posant les escultures conformant un doble itinerari cultural i mediambiental. D'altra banda, a les grans rotondes d'accés s'hi han col·locat algunes de les escultures més monumentals, com ara l'obra de Jaume Faixó, la *Porta Transversalt*

(nùm. 12) i la de Jordi Gispert, *Mururoa* (nùm. 13).

En total han estat col·locades catorze escultures, just el doble de les instal·lades en els darrers cinquanta anys. Cinc escultures són obra d'artistes saltencs, cinc més ho són d'artistes d'arreu de les comarques gironines, alguns de reconegut valor internacional. Finalment, dos escultors catalans consolidats per la seva dilatada trajectòria artística i professional. Aquestes obres adquirides per l'Ajuntament de Salt, els seus autors, l'any i el lloc on les podem veure són: Josep ADMETLLA, *Cúpula invertida*. 1997. Plaça de Sant Jaume (nùm. 8) Sergi AGUILAR, *Absent*. 1999. Museu de l'Aigua (nùm. 9) Leonard BEARD, *Al·legoria improbable*. 1999. Passeig Ciutat de Girona (nùm. 10)

Pep CAMPS, *Tortuga, tortuga*. 1997. Passeig Països Catalans, Pavelló (nùm. 11)

Jaume FAIXÓ, *Porta Transversalt*. 1997. Torre Mirona (nùm. 12)

Jordi GISPERT i MONTEIS, *Mururoa*. 1999. Rotonda passeig Marquès de Camps (nùm. 13)

Anna MANEL·LA i LLINÀS, *Adéu*. 1997. Plaça del Veïnat (nùm. 14)

Xavier MEDINA-CAMPENY, *L'Hortalà*. 1999. Passeig Ciutat de Girona (nùm. 15)

Xavier MEDINA-CAMPENY, *Indret Familiar*. 1999. Passeig Josep Tarradellas (nùm. 16)

Roser OLIVERAS, *Fràgil* o "La madona de la manta". 1999. Passeig Ciutat de Girona (núm. 17)

Josep M. OLIVERAS i PUIG, *La taula desada*. 1997. Museu de l'Aigua (núm. 18)

José Luis PASCUAL i SAMARANCH, *Baralla d'amor*. 1999. Placeta del Teatre (núm. 19)

Lluís VILÀ, *Matrimoni i carrera*. 1997. Carrer Major, 165 (núm. 20)

Francesc TORRES i MONSÓ, *Nou ordre mundial*. 1997. Passeig Països Catalans, Estació (núm. 21)

Una de les idees inicials del projecte era la de dotar Salt d'una imatge, que fins ara no tenia, amb referents artístics a través del que podríem anomenar "les escultures de Salt". En certa manera es pretenia monumentalitzar una ciutat poc atractiva des del punt de vista estètic, ja que, al marge de comptats edificis d'interès històric, poca cosa oferia en aquest aspecte. Es tracta, doncs, d'una aposta per embellir i humanitzar un entorn urbà que arquitectònicament té pocs aspectes rellevants. D'altra banda, la implantació d'escultures als passeigs, places, carrers, etc., ens permet exposar permanentment obres d'artistes contemporanis com si es tractés d'un gran museu a l'aire lliure, del qual tots els ciutadans poden gaudir.

Les escultures s'inclouen en el nou procés de millores que a nivell urbanístic i paisatgístic es porten a terme a Salt. Potser podríem parlar d'un nou concepte de "mobiliari urbà" de gran qualitat estètica i cultural. Les escultures es converteixen en els centres d'atenció dels espais que ocupen i, per tant, formen part d'ells com un element més del conjunt i estan carregades de connotacions diferents pel fet de ser obres d'art, produint sentiments i reaccions diverses a cada persona. La conjunció dels jardins i arbrat amb les obres escultòriques ens dona un ventall de possibilitats estètiques, artístiques i paisatgístiques amplíssim. Les variacions del color, de la llum, de les estacions, etc., sobre aquesta combinació fan que aquest paisatge es renovi continuament.

Les obres són de temàtica diversa i de tendències artístiques variades, des de la figuració a l'abstracció, amb

representacions figuratives animals, humanes i vegetals. Peces que s'inscriuen en el sentit més transcendent de l'existència com *Fràgil* (núm. 17), *Adéu* (núm. 14), *La taula desada* (núm. 18), *Absent* (núm. 9), etc. o bé amb un clar sentit irònic, com en els casos de *Baralla d'amor* ("Baralla de gossos") (núm. 19), *Nou ordre mundial* (*Llei de l'embut*) (núm. 21), *Allegoria improbable* (*Cactus-penjador*) (núm. 10), *Indret familiar* (núm. 16), *Matrimoni i carrera* (núm. 20), etc. Una altra pertany al domini de la vida quotidiana, és el cas de *Hortalà* (o "*Caminant*") (núm. 15).

Un cas especial és el treball de l'escultor saltenc Josep Admetlla que va idear el conjunt de la plaça i l'escultura

que s'hi va col·locar. Aquest espai respon a la idea de l'artista de crear un lloc de referència dins el paisatge urbà del barri vell, un lloc atractiu i de recolliment, a la manera de les places renaixentistes, d'aquí l'elecció

de la *Cúpula invertida de la catedral de Florència* (núm. 8) com a element escultòric. La seva intervenció vol entroncar, també, amb la tradició i el concepte de jardins àrabs a través de la utilització de l'aigua, del seu significat, del seu so, del seu simbolisme, dels seus reflexos, etc.

Aquest espai ens parla a través dels textos poètics i literaris d'Antoni Puigvert gravats a la pedra del voltant de la bassa i ens diuen el següent: "Els volcans juvenils escriuran sobre el càlcul de l'artista, sobre els sentits estrictes de la cúpula, les formes imprevisibles de la vida, com el verd de les herbes, insubmís, així els jocs dels nens, les mirades dels vells, el repòs

de les mares." La coberta metàl·lica del canal de l'aigua porta els versos del poeta Xavier Otero: "La mort espera, lleva la pell dels somnis: i l'aigua llisca..." Un últim text està inscrit sobre l'escultura: "La soledat no és

bogeria".

També inclouen textos en la seva elaboració *La taula desada* de Josep M. Oliveras, que incorpora un text d'Albert Camus i fotografies referents a la memòria de Salt; i *Fràgil* de Roser Oliveras.

Pel que fa a les tècniques i materials emprats en l'elaboració de les escultures són diversos i variats. Bronze, ferro i acer han estat els

SALT: ESCULTURES I PAISATGE URBÀ

més utilitzats, amb pàtines de textures i tonalitats variades, o bé combinats entre ells o amb materials diversos com rierencs, vidre, aigua, ciment, fotografies, pintura, etc. Les combinacions dels materials, la conceptualització i materialització dels dissenys, els llocs triats per col·locar-les, els textos, etc., assoleixen un efecte final engrescador.

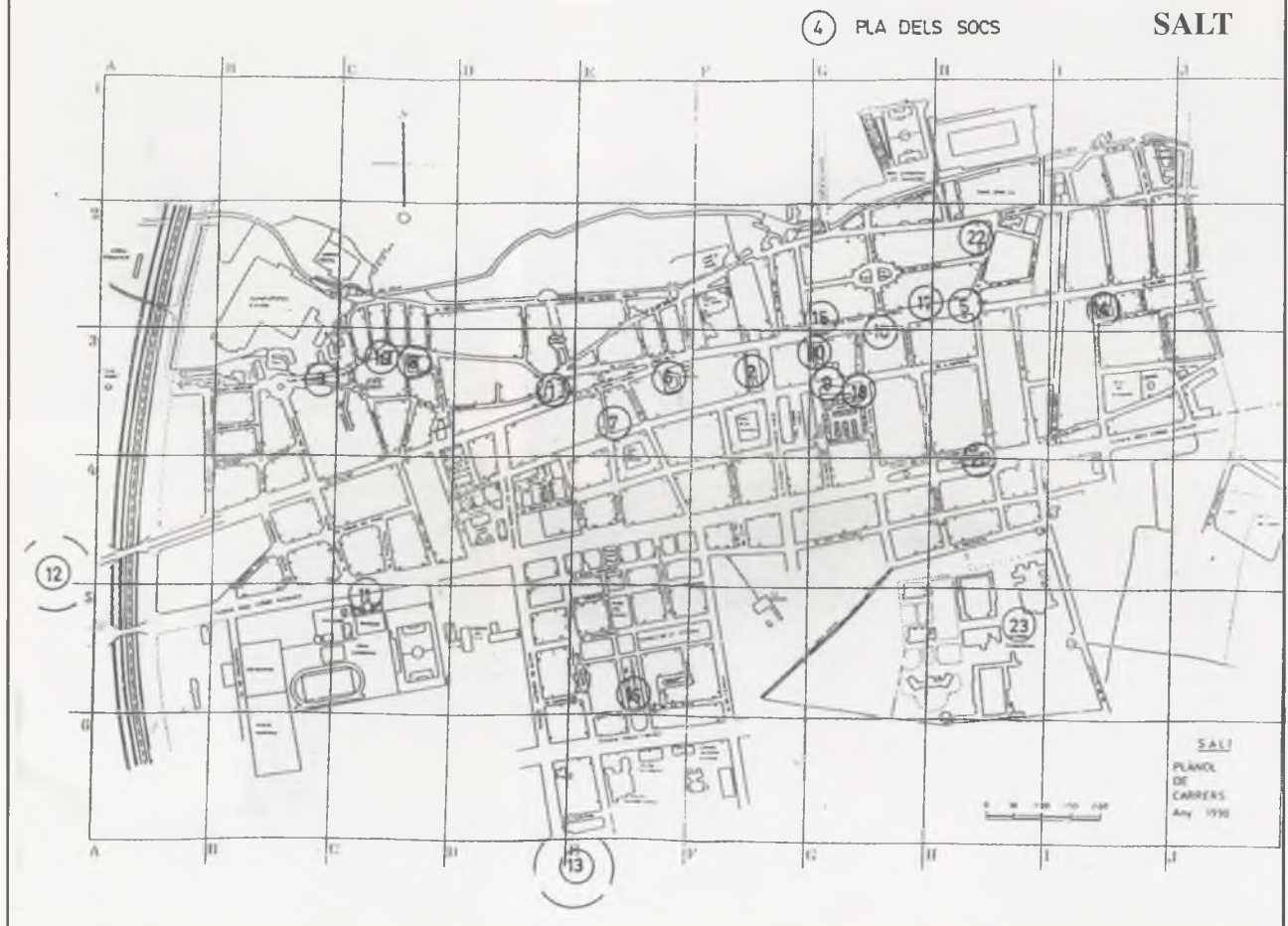
Per acabar, cal dir que aquesta proposta portada a terme a Salt és interessant, no només des del punt de vista del valor intrínsec de les mateixes obres d'art, sinó també per la revalorització que confereixen a la ciutat en tant que es converteixen en un element més en joc a l'hora de valorar el conjunt urbanitzat. A la necessària interacció entre el disseny

dels carrers, places, parcs, patis, etc., i la implantació de l'arbrat i dels jardins, zones verdes, etc., així com de fonts, del mobiliari, de les senyalitzacions i dels diferents elements en joc, cal afegir-hi el valor estètic i cultural excepcional que ens proporciona l'art al carrer, ja sigui en forma d'escultura, pintura mural, poesia, literatura, etc., sempre i quan es porti a terme d'una forma raonable i estudiada. A més, a nivell patrimonial pròpiament dit, suposen un increment quantitatiu i qualitatiu del patrimoni artístic de la comunitat.

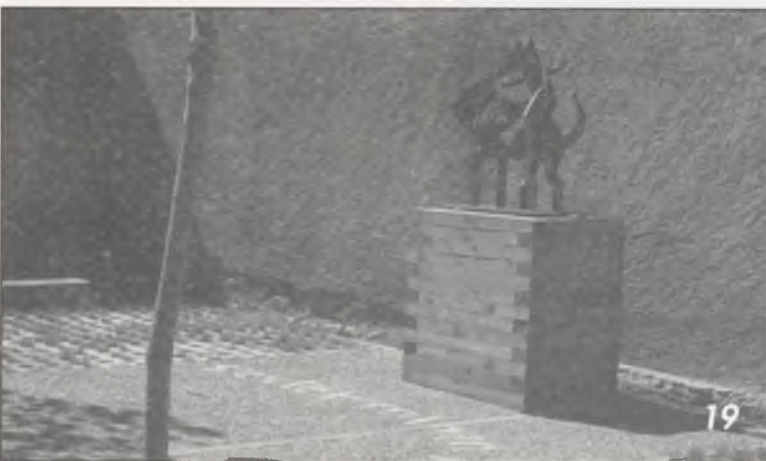
M. Assumpció Colomer i Arcas
Arxivera municipal de Salt
Teresa Muñoz i Roncero
Tècnic municipal de Salt

Plànol de localització de les escultures de Salt

SALT: ESCULTURES I PAISATGE URBÀ

Art i Societat

Fa unes setmanes enrere vaig llegir la notícia als diaris. Finalment el Parlament alemany dóna llum verd a un ambiciós projecte arquitectònic: una monumental construcció de gairebé 3.000 blocs de formigó en memòria dels sis milions de jueus exterminats durant l'holocaust nazi. El projecte, que està previst que s'erigeixi al bell mig de la capital de Berlín, ha estat envoltat d'una important polèmica al llarg dels últims deu anys i ha sacsejat els estrats de la societat alemanya. Una empresa de tal magnitud ha fet replantejar als

màxims representants d'òrgans i institucions, tant polítiques com culturals, i a l'opinió pública en general, quina ha de ser la manera d'abordar una qüestió tan delicada: la d'honorar mitjançant unes formes artístiques i arquitectòniques els morts ocasionats pel propi país. Circumstància molt més difícil d'assumir que si els mateixos morts els hagués ocasionat l'enemic. Sense entrar a fer judicis de valor, sí que voldria plantejar per una banda el fet de com pot considerar-se l'art –en el sentit més

ampli del mot– com un sensibilitíssim informador de la situació ètica i moral –i no solament ètica– d'una societat. I per una altra, és cert que l'art ha de ser valorat des d'un punt de vista cultural i erudit però també, com que respon a unes necessitats socials de construcció i comunicació, ha de ser el mitjà per millorar la situació de la societat. Art i societat s'influencien mútuament i recíprocament, però és més decisiu l'efecte que té el seu origen en la societat i el seu objecte en l'art, que la tendència oposada. La creació artística

***frigorífics del ter,
s.a.***

**ESCORXADOR GENERAL FRIGORÍFIC
I SALA D'ESPEJAMENT NÚM. 10.4125/CAT-10.03930/GE**

c/ Major, 419 - Tel. 972 23 31 11*
17190 SALT (Girona)
Fax 972 24 45 18

Télex 56204 FTER-E
Apartat Correus, 239
17080 GIRONA

com a producte de la societat, doncs, queda determinada per diversos factors naturals, generacionals o culturals, el fonament dels quals és representat en primer lloc per la figura de l'artista. És l'individu el primer a estar condicionat per les seves facultats naturals – heretades o no – tant fisiològiques com psicològiques. Alhora són determinants la situació històrica especial que li pertoca viure a cada creador, l'espai social – o posició social – on es desenvolupa i la tradició artísticocultural que el precedeix, per posar uns exemples.

Tot i això, la influència de la societat en l'art resta sovint oculta, mentre que l'efecte de l'art, per mínim que sigui, es deixa veure de seguida. La moderna sociologia de l'art es qüestiona sobre la vertadera raó de ser de l'art: és l'art un objectiu en ell mateix o hem d'anar més enllà i mitjançant l'obra d'art lluitar per assolir objectius de caire doctrinal, humanista o de crítica social aliens aquests a l'àmbit purament estètic? S'ha de dir que no tots els artistes s'han de proposar obligatòriament – i de fet una bona part no s'ho proposen – canviar la societat, sinó que són els que podríem

"El jardí de les delícies" de El Bosco.

anomenar "artistes crítics de la societat" els que pretenen transformar la seva societat malgrat que no sempre o poques vegades es manifesti la seva influència de forma més o menys evident. Si afirmem la doble funcionalitat de tota bona obra d'art, aquesta complirà amb major o menor mesura ambdues qüestions

plantejades: aspirarà a produir el delit estètic del seu observador mentre exercitarà el seu esperit crític en contacte directe amb la realitat, tot i que sovint ha passat que ni el mateix creador s'ho havia proposat.

M. Helena Olivella

CLÍNICA VETERINÀRIA

Laborables de 10 a 2 matí i de 4 a 9 tarda
Dissabtes de 10 a 2 del matí.

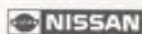
LLUÍS M. BOSCH i COLOMER col 409
JOSÉ LUIS MARTÍNEZ FERNÁNDEZ col. 604

URGÈNCIES 908 / 83 27 42
Països Catalans, 40 - Tel. i Fax: 972 23 90 03
17190 SALT (Girona)

AUTO TALLER

F. FELIU C.B.

c/ Pere Coll i Guitó, 22
Telèfon 972 23 19 73
17190 SALT (Girona)

Ctra. Nacional II (Encreuam. Caldes)
Telèfon 972 47 03 66
17455 CALDES DE MALAVELLA
(Girona)

Que el cel no ens caigui a sobre!

En els darrers temps les amenaces d'apocalipsi i destrucció total són a l'ordre del dia. De fet, si esteu llegint això en aquests moments, és que tots plegats hem sobreviscut un cop més a un d'aquests episodis: l'eclipsi de sol del dia 11 d'agost de 1999, el qual segons Nostradamus havia de significar una catàstrofe. Però hi ha altres fets astronòmics com les pluges d'asteroides o l'explosió de supernoves que també "enterboleixen" el nostre futur, i dels quals tenim precedents. L'univers és un lloc perillós per viure-hi!

Anem per passos. Un eclipsi de sol ve provocat quan la Lluna en la seva trajectòria es creua entre el Sol i la cara il·luminada de la Terra, fent que en una àmplia franja del planeta s'esdevingui una foscor temporal, durant uns instants. Aquest fet estrictament no ha de significar cap alteració essencial dels ecosistemes biològics, incloent-hi el dels humans com una espècie més de les comunitats biològiques. Potser

els ocells deixaran de cantar, els gira-sols tindran uns moments de desconcert, però poca cosa més. En canvi, l'explosió d'una supernova és un fenomen molt diferent que depenent de la distància a què ocorri podria tenir serioses conseqüències. Una supernova es forma quan els estels grans esgoten els materials que utilitzen com a combustible per produir llum, i aleshores es col·lapsen interiorment assolint una gran pressió i temperatura que provoca una explosió exterior que durant alguns dies brilla tant com una galàxia sencera. Com a resultat, part dels materials de l'estel són expulsats a l'espai durant l'explosió, mentre que el nucli, amb una densitat extraordinària, es transforma en un forat negre. D'exemples de supernoves, en podem trobar en els registres històrics i astronòmics. Sense anar més lluny, l'any 1987 se'n va produir un en una galàxia veïna que va il·luminar l'univers de la mane-

ra més intensa que s'ha pogut apreciar des de fa centenars d'anys. Amb potents telescopis encara es pot veure la llum d'aquesta supernova ara. A la nostra galàxia, la Via Làctia, no se n'ha apreciat cap més des de 1604, quan l'astrònom Johannes Kepler va dir que havia vist un nou estel al cel.

L'explosió d'una supernova genera un ruixat de radiació altament energètica en forma de raigs X i radiació gamma que pot afectar fortament les estructures biològiques del nostre planeta.

**MIRALLS I VIDRES
OLAR, s.a.**

**DISTRIBUIDOR DE FINESTRES DE GELOSIA
I MAMPARES PER A BANY HERMÈTIQUES**

- Manipulació i col·locació de vidre pla "CLIMALIT", "SECURIT", CORBAT, LAMINATS, etc.
- Especialitzats en vidrieres artístiques, de formigó i vidres a la sorra.

c/ Joan Maragall, s/n (ctda. Pg. Països Catalans) - Apt. núm. 147
Tel. 972 23 58 11 - Fax 972 24 30 82 - 17190 SALT (Girona)

API
núm. 218

*agència de la propietat immobiliària
administració de finques
gestoria administrativa*

av. jaume i, 44 baixos - tels.	972 20 88 54	17001 - girona
	972 20 13 35	
	972 21 46 08 Fax	
passatge països catalans, 147 - tel.	972 24 44 92	17190 - salt

Però, a més, les explosions fabriquen mitjançant fusió nuclear tot un reguitzell d'elements químics, alguns dels quals són traçables, és a dir, que permeten dir quan hi ha hagut una supernova a prop i amb quina intensitat. Entre aquests elements

hi ha una rara forma del ferro, el ferro 60, que persisteix en els registres geològics de l'escorça terrestre, i curiosament en major

proporció en capes més superficials de l'escorça (3-6 milions d'anys) que no pas en capes profundes.

Aquesta indicació ens recorda que la terra ha patit "recentment" un episodi apocalíptic a causa d'una supernova, malgrat que els humans no hi érem encara.

No s'han de descartar tampoc els asteroides i cometes com a catalitzadors d'una catàstrofe astronòmica. També aquí hi ha antecedents, molt propers en aquest cas. Entre ells es creu que fa 65 milions d'anys l'impacte de Chixsulub va provocar l'extinció dels dinosaures. També es coneixen l'impacte que va provocar el cràter d'Arizona fa 25.000 anys i el de Tugunaska a Sibèria l'any 1918. De fet, només ens cal mirar la lluna amb un telescopi per observar les petges dels impactes d'asteroides a la seva superfície.

En aquest context recentment els astrònoms han creat el que s'anomena l'escala de Turin, que és un sistema que classifica el risc d'impacte del planeta Terra amb cossos provinents de l'espai. Un succés de magnitud 10 significa una col·lisió que produiria un desastre climàtic global. En l'altre extrem, la magnitud 0 seria una probabilitat de col·lisió pràcticament nul·la, o només amb petits fragments que es desintegrarien a l'atmosfera.

I finalment, com a conseqüència de la "cursa espacial" no es pot descartar que algun satèl·lit fora d'òrbita se'ns precipiti a sobre. Així, aquesta és la situació. Esperem que no s'acompleixin aquelles malediccions bíbliques: "Que el cel es trenqui a trossets i et caigui al damunt si...". Ja només ens faltaria això.

Lluís Rovira

OPEL

Gudayol Auto-Taller, S.A.

Exposició i Venda: c/ Major, 156
Telèfon 972 24 20 43 - 939 84 08 72
E-mail: gudayol@grn.es
Horari: de dilluns a dissabte de 10 a 1 i de 5 a 8

Servei Oficial: c/ Mercè Rodoreda, 13
Telèfon 972 24 37 49
Grua 24 hores 907 20 62 30
Horari: de dilluns a divendres de 9 a 1 i de 3 a 8
Dissabte al matí obert de 10 a 1

GRAN PROMOCIÓ

Grans Ofertes en Venda de Cotxes i Serveis
Vine a la nostra exposició i veuràs els
avantatges de comprar un Opel a Salt.

70^è
Aniversari
1928-1998

També ens podeu trobar a Internet: <http://www.grn.es/gudayol>

Quan trobar pis és un problema

**a Eugesa,
tenim la solució!**

EUGESA

CONSTRUCTORA • IMMOBILIÀRIA

C. Major, 182 - SALT
Tel. 972 23 55 61

Més de 25 anys construint